

కథా కౌముది

అపస్వరాల అనుబంధం

- డా. ఏల్వారి విజయరాఘవరావు

"ఎక్కడున్నావే కంబళీ? - అంటే - వేసిన చోటే ఉన్నానే గొంగళీ!" అన్నట్టు కొందరి జీవితాలు కదలికే లేకుండా బండలా జడమై కరుడు గట్టుకు పోతాయి.... మరికొందరికి 'కదలిక' ఉగ్గుపాలతోనే పోసిన పస!

గుర్రబుగ్గిల్లా 'తుత్తు'మని సాగి, కార్డె, రైల్వే, విమానాలై, చివరకు 'మనోజం మారుతతుల్య వేగం'తో జీవన చైతన్య ప్రస్థానం చేస్తాయి బ్రతుకులు... ఈ జీవన చైతన్య బహురూపభ్రమణానికి మరో పేరే 'లోకం' మరి!

ఆలోచనలకు అంతులేదు....

నలభై మైళ్ళు దాటేసాచ్చాను....

మేము కూర్చున్న రైలు కూడా పవనసుతుని సముద్రలంఘనం లాగా గాలిలో ఎగురుతున్నదేమో! 'ధన్' ధనా' 'రకా' అంటూ పట్టాల మీద చక్రాల శబ్దం అద్భుత సంగీతజ్ఞుడు కీ.శే. పాలఘాట్ మణిగారి మృదంగంలాగా 'త్రిశ' 'మిశ' 'సంకీర్నా'ది జతులలో కుడి ఎడమలకు మమ్మల్ని నాట్యమాడిస్తోంది....

తోటిప్రయాణీకుల వాలకం, ఇంకా కాస్త తీక్షణంగా అవలోకిస్తే, అతి చతురమైన కథా వస్తువు జనిస్తోంది... అదొక దృశ్యనాటికకు నాంది!

'గురులు' గొడుతూ నిద్రపోతోందొక ముసలమ్మ...

కర్రబట్టుకుని రుడిపిస్తున్నాడొక ముసలాయన, తన సీట్లో ఇరుక్కుంటున్న వాళ్ళతో సమరం చేస్తూ....

కుర్రకారు కిటికీలోంచి చెట్లూ చేమలూ, కొండలూ కోనలూ పరిగెడుతుంటే, వాటి శృతిలయల్లో అతికీ అతకని సినిమా పాటల అను పల్లవీలు నెమరేస్తూ కూనిరాగాలు తీస్తున్నారు...

నరసరావు పేట నుంచీ బెజవాడకు ప్రయాణం అప్పుడే జరిగిందీ విచిత్ర ఘటన! - నా కుడివైపు కూర్చున్న పెద్ద మనిషి, ఆ కుర్రాళ్ళ గుంపులోకి చేరుకుని, పక్కవాళ్ళేమనుకుంటారో - అన్న ప్రశ్నే లేకుండా, తనూ కూనిరాగాలతో మొదలెట్టి, అతికర్కశమైన రైలు కూతల్లా ఆరోహణావరోహణలు సంధించుకున్నాడు!

"శిశుర్వేత్తి పశుర్వేత్తి, వేత్తిగానరసం ఫణి!"

నాకూ సంగీతమంటే మహా ఇష్టం గనక, అతన్ని, తన పాట ఆపమనడం నాకు సబబుగా తోచలేదు. అందరికీ సమాన హక్కులుగదా... కర్మఫలాన్నించకుండా స్వానందం కోసం సృజనాత్మకతకు ఉబలాటపడుతున్న అతన్ని చూస్తూ, వింటూ, మౌనముద్ర ధరించాను....

అపస్వరాలు మిన్నంటుతున్నై!!

గుంటూరు స్టేషన్ రాగానే చటుక్కున అనాయాచితంగా తన "విజిటింగ్ కార్డు"ను నా చేతిలో అతికించి అతిదృతలయలో స్వపరచిత వాక్యాలు వినిపించి, హరికథా భాగవతార్లాగా చిందులు తొక్కుతూ గేటు బైటకి నిష్క్రమించాడతను!

సంభాషణల సారాంశమిది...

నన్ను గురించి విన్నాడట....

"మీలాంటి పెద్ద మనుషుల సాంగత్యంలో అనుకోకుండా ఆవేశం పొంగి పొంగి, రాగం తానం పల్లవి - వాటంతటవే రక్తి ముక్తి కలిగిస్తాయి స్వామీ! అది నా అదృష్టం.... కాగా - ఏ ఉత్సవాల్లో అయినా సరే, నా పాట కచ్చేరీ పెట్టించే అవకాశముంటే బేరాలాడకుండా స్టేజి మీదికెక్కేస్తాను సార్!"

"తప్పకుండా"

"సెలవు మరి"

కనుచూపు మేరకు దూరమయ్యాక, జేబులోంచి అతని "విజిటింగ్ కార్డు" తీసి చూశాను!

చామరాజు చంచయ్య భాగవతార్

సంగీత విద్వాంసుడు

అడసు... టెలిఫోన్ నం....

Truth Is Stranger Than Fiction!

రైల్వో తారసపడ్డ ఆ పెద్ద మనిషి జీవన గీతంలో 'ప్లస్' పాయింట్లకన్నా 'మైనస్'లే మందించి మందించి, అతని (అహంకారం) ఆత్మవిశ్వాసాన్ని అంకుశం లేకుండా పెంచేశాయనుకుంటా...

ఎవరి జీవితాల్లోని లోతుపాతులు వాళ్ళకే తెలుస్తాయి, సాధారణంగా... రచయిత సిద్ధహస్తుడైతే, ఇతరుల జీవితాల్లోని నిగూఢమైన విషయాలను కూడా తొంగిచూడగల నేర్పరి అవుతాడు...వివిధమైన పంథాలూ, విచిత్రమైన స్త్రీ పురుషుల సంబంధాలూ, ప్రకృతి నవ్వినా ఏడ్చినా ప్రతి క్షణమూ సంచలనం కలిగించే బ్రతుకు జలపాతపు ఒడుదుడుకులూ, మనిషి గుండెపోటుల్లో ప్రతిధ్వనించే మమతల నిర్వాణాలూ - ఇలా లోకం పోకడ చూస్తూ చూస్తూ కలం కదులుతుంది. గొప్ప వాళ్ళను గురించి రాస్తూనే ఉంటారు. తరాల తరబడి మనం చదువుతూనే ఉంటాం. త్యాగరాజు, తానోసెన్ ప్రభృతులను గురించి తెలియని వాళ్ళు అరుదుగదా... అయినా, ఉబుసుపోకకు, ఊరూ పేరూ లేని ఈ రైలు గాయకుణ్ణి గురించి ఆరా తియ్యాలని కుతూహలం పెరిగిందెందుకో! అంతులేనన్ని కొత్త 'స' 'రి' 'గ' 'మ' ల ఆవిష్కరణం జరిగింది! ఈ వినాయక చవితి సెలవుల్లో నా దైనందిన చర్యల ఒత్తిడి నుంచీ విముక్తి పొంది, అతని "విజిటింగ్ కార్డు" ఆధారంగా ఎదుర్కొన్న అపస్వరాల దాడి ఫలితమో ఈ అనుబంధం! -

చదివినవారికి చలిమిడి పాకం!

"గార్లభ స్వరభూషణు"లనీ, "ఖరకంఠీరవు"లనీ, తమతమ ప్రత్యర్థుల తాత ముత్తాతలను తూర్పారబోస్తున్నారీ మధ్య కొందరు గాయకులనే నాయకులు! - వాస్తవంగా వాళ్ళకు కళలకన్నా రాజకీయాల్లోనే ఆత్మీయత... ఇతరులను దూషిస్తే తమకు పేరు ప్రతిష్ఠలు పెరుగుతాయన్న పిచ్చి నమ్మకం... అలాంటి నిశితమైన చేదుగుణాల కుటుంబమే అతనిది...

తెలియని బాల్యం నుంచీ తిట్లకు, పొగడ్డలకూ భేదం సంగీతమంటే చెవికోసుకునే చంచల్యకు నోరు తెరిస్తే పాడాలనిపిస్తుంది పాపం! సామగానం కూసు విద్యా మరి!? కడుపునిండా నేర్చుకోవాలి అందుకు, ఆరితేరిన గురువు కావాలి... అలా నేర్చుకున్న, కోయిల కూతల్లా శృతులో పలుకుతూ, పక్కవాళ్ళనిట్టే రంజింప జేయగలమన్న గ్యారంటీ అందరూ ఇవ్వగలరా, మరి! - ఏ కొందరికో అది భగవద్దత్తం! ఏమైనా సరే, చంచల్యపట్టు జలగపట్టు... వదల్లేదతను! పొద్దున్నేస్తే నిద్రపొయ్యేదాకా వంశపారంపర్యంగా వాళ్ళ నాయనమ్మ నేర్పిన సరళి స్వరాల దగ్గర్నుంచీ, సబ్బులమ్మే పాటల్లాకా సాధన చేస్తూ పోయేవాడు...

ఏళ్ళ ఎదుగుతున్నా బాల్య చాపల్యం పోవడం లేదెందుకో... కొద్దో గొప్పో చదువుకుంటూ, స్కూల్లో కూడా, చనువు దొరికితే చాలు "పాడ్డా"ననేవాడు! కొందరికది బెదిరింపులా భయపెట్టేది! కిటుకు తెలిసిన మరికొందరు చంచల్య సంగీతాన్ని తెగపొగుడుతూ, అతని 'స' 'రి' 'గ' 'మ' ల్లోని గరళాన్ని మందులా వాడుకునేవాళ్ళు! అంటే - మచ్చుకు;

ఒకరి ఇంట్లో అద్దెకున్న అఘోరంగారు, "కావాలో మొర్రో" అన్నా, ఇల్లు ఖాళీ చెయ్యకుండా, ఆ ఇంటి యజమానిని ముప్పతిప్పలు పెడుతుంటే, ఇంటాయన, చంచల్యకు డబ్బిచ్చి పిలిపించి

"పక్కాంట్లో కూర్చుని పాడుతూ పోవయ్యా" అన్నారు.

అంతే...

వారం తిరిగే లోపల, ఒక్క అఘోరమేకాదు, వారి ఇరుగూ పొరుగుగున ఎందరో ఇళ్ళు మారినట్లు పి.టి.ఐ. వార్త! మహామారిలాంటి మహత్తుందన్న మాటట చంచల్యపాటల్లో!

భక్తిగల ప్రజానీకం ఈ ఏడుకూడా పక్క ఊళ్ళో వినాయక చవితి సంబరాలు 'దూమ్' 'ధామ్'గా జరుపుకుంటున్నారు. గల్లి గల్లిలో గాత్రకచ్చేరి లేర్పాటవుతున్నై. పర్వదినాలు ముగిసిన వెంటనే ఎలక్షన్లు గూడా! ఓట్ల కోసం నోట్ల కట్టలు ఖర్చుపెడుతూ, పంచాయితీ బోర్డు ప్రెసిడెంట్ కావాలని ఉవ్విళ్ళూరుతున్నారు ఉమామహేశ్వరంగారు ఆయనకూ సంగీతానికీ 'మార్కాల మూషిక' సంబంధమైనా, తన పనికోసం గాడిదకాళ్ళు పట్టుకున్న వసుదేవుడిలా, ఈసారి సంగీత ముతాల శరణ్యం వేడుకున్నాడాయన అదెలానంటారా? -

పాడ్డానన్న ప్రతివాడికీ, 'వద్ద'నకుండా, కచ్చేరిల 'ఛాన్స్' ఇచ్చేశాడు... పాటవినడానికి జనం చేరుకోగానే, గాలంతో చాపలు పట్టినట్టు, స్వయంగా తనో, లేక తన ఏజంట్లో, వినాయకుని మహిమతో పాటు ఎలక్షన్ల మహిమ రంగరిస్తూ సొంత డబ్బా కొట్టుకోవాలి... చిట్టస్వరాల ధాటి కమ్మగా పాకంలో పడి, తాళవద్య కచ్చేరి తడాఖా చూపించిన వెంటనే "ఉమామహేశ్వరంగారికి జై" అని, కరతాళధ్వనులు - జనం వున్నా, లేకపోయినా, ముందుగా రికార్డు చేసి పెట్టినవి - ప్రతిధ్వనిస్తాయి.... చెప్పాల్సినదంతా చెప్పి, ఓట్ల వరదానం కోరుకున్నాక కచ్చేరిలో మిగతా భాగం ముగించి, ఆరతి పళ్ళెం పట్టుకొస్తారు

"పవమాన సుతుడు బట్టు

పాదార విందముకకూ,

నీ నామ రూపములకూ

నిత్య జయమంగళం"

అప్పుడు నోట్ల వర్షం! ఆనాటి ఖర్చు వసూలైతీరుతుంది! భక్తజనం లేచి నుంచుని, భగవంతుడికీ, హాజరైన నేతగణానికీ పాద నమస్కారాలు చేసి, ప్రసాదం పుచ్చుకుని నిష్క్రమిస్తారు. ఉమామహేశ్వరంగారి జనన విశేషాలచ్చయిన కాయితంలో చుట్టిన అక్షింతలూ, పూలూ, నలుదిశలకూ ప్రసారమవుతాయి.

అనుకోకుండా ఈసారి చంచయ్య భాగవతార్ గారికి కూడా 'ఛాన్స్' దొరికిందండోయ్! వీరి గాత్ర ప్రతిభ ఇదివరకే చవిచూచిన కొందరు "ఎదురు పార్టీవాళ్ళు ఎలక్షన్ మీటింగ్ ప్రాంతాల్లో పట్టవాలకుండా, జనాన్ని హడలు కొట్టడానికి, విరోధి పక్షం వాళ్ళాయనకు ఆహ్వానం పంపారు" అంటున్నారు! నిజానిజాలు గమనిద్దాం...

యావత్ప్రపంచంలో

మొట్ట మొదటిసారి,

దక్షిణ తీసుకుని, అధికార రీత్యా,

తను స్వేచ్ఛికకృబోతున్నాడంటే, మాటలా మరి!! మునుపో పేషెంటు, డాక్టర్ గారి దగ్గరకెళ్ళి "అయ్యా! ఇది నా మొదటి 'ఆపరేషన్... జాగ్రత్త, స్వామి!" అనగానే, ఆ వైద్యుడు జవాబిచ్చాట్ట "భయపడకోయ్! నేనూ, మొదటి ఆపరేషనే చేస్తున్నాగదాటోయ్!"

కాగా -

పదిరోజులకు ముందర్నూచే, గణపతి దేవుని గుడిచుట్టూ నూటొక్కపదక్షిణాలు రోజూ చేసి, పాడబొయ్యే పాటొక్కంటికి నూటొక్కసార్లు వల్లించుకున్నాడు చంచయ్య...

ఇహ, పాటెల్లా పాడినా

విఘ్నానికి తావులేదు!! -

సాయంత్రం కచ్చేరీ గాబట్టి శాంతంగా సావధానంగా సాధన చేసుకుంటూ కదలొచ్చుగనక, ఒక ఎడ్లబండిని 'భాడా'కు తీసుకుని, పాటలు వల్లిస్తూ పరవశుడై, కచ్చేరీ కార్యరంగానికి చేరుకున్నాడు చామరాజు చంచయ్య భాగవతార్!

ఆ నాలుగు మైళ్ళూ నాలుగు తరాలుగా గడిచాయి బండివాడికి!

అదొక పాత శిథిలం. ఆర్యాలజీ డిపార్ట్ మెంట్ వాళ్ళు ఆదుకున్నట్టు లేదు.... చిమ్మినా పోని చెత్తా -చెదారం తాలూకు (సు) గంధం, సంవత్సరానికొకసారైనా జనం ఆఘ్రాణించవల్సిందే, ఇక్కడ...

అడగడమే తడవుగా, కచ్చేరీలకు కాణీ ఖర్చు లేకుండా పర్మిషన్ దొరుకుతుంది... కొన్నేళ్ళుగా ఎలక్షన్ వాళ్ళ 'అడ్డా' ఇది...

గుమ్మం ముందర ఎలెక్షన్ విజ్ఞాపన కాయితాలు పంచేందుకు ఆడ వాలంటీర్లు... పాటల కచ్చేరీల ధ్వనులతో మాట్ల కచ్చేరీల ధ్వనుల పోరాటం... ఘర్షణ! కల్లోలం! అయోమయం!.... "విఘ్నేశ్వరునికి జై... ఉమామహేశ్వరునికి జై" అన్న నినాదాలు... మద్దెల దరువులు చుట్టుముట్టి మత్తెక్కినట్టు నుంచుని చూస్తున్న చంచయ్యకు "పక్క గుడి సందులో పాడమ"ని తాఖీదొచ్చింది.

ఎక్కడైతేనేం... తనకు పాడడం ముఖ్యం...

ఏమి 'ఎక్స్ ప్రెస్ మెంట్'!!

మూసిన కళ్ళు తెరిచినట్టే లేదు!

కొత్త మద్దెల దెబ్బతో, మళ్ళీ స్ఫుతి వచ్చింది! ఒక్కసారి కుడి ఎడమలకు మెడతిప్పి పరికించాడు... పక్క వాద్యాల వాళ్ళు శృతి చేసుకుంటున్నారు...

వాళ్ళ మినహా, ముగ్గురే ముగ్గురు కూర్చున్నారు హాల్లో! చంచయ్యకు ఆర్గనైజర్ మీద పట్టరాని కోపం వచ్చింది, కానీ, సంగీత సృష్టికి కోపం విनाశకారణం కదా! తన్ను తాను ఓదార్చుకుని "ఇలాంటి సమయంలోనే ధైర్యం కావాలి.... మహా మహాత్మ్యంగా విఘ్నేశ్వర భగవానుడి పర్వదిన సందర్భంగా తనకీ 'ఛాన్స్' దొరికింది. సద్వినియోగం చేసుకుని తీరాలి. కనీసం ముగ్గురైనా (తన) సంగీత ప్రియులున్నారు కదా ఈ ఊళ్ళో..." అనుకుని, పాట మొదలెడదామనుకుంటూ, ప్రేక్షకులలో కూర్చున్న మొదటి పెద్దమనిషిని ప్రశ్నించాడు చంచయ్య

"అయ్యా! నమస్కారం! మీరేమీ అనుకోకపోతే, మీకు నా సంగీతం ఎందుకు వినాలనిపించింది కాస్త చెప్పతారా?"

మొదటాయనన్నాడు సీరియస్ గా "స్వామీ! మీ సంగీతం మాట నాకు తెలీదు... మీ తర్వాత నన్నుపాడమని, ముందే డబ్బిచ్చి పంపించారిక్కడికి. అందుకే, గత్యంతరం లేక కూర్చున్నా"

కొంచెం గాభరాపడ్డాడు చంచయ్య... ఏంతోచిందో, 'తక్కు'న రెండో పెద్దమనిషిని కూడా అడిగేశాడు

"మరి మీరెందుకుకూర్చున్నారని?"

"పండగ హడావిడిలో ముందు జాగ్రత్త నయం కదండీ! ఇక్కడ ఖాళీ కుర్చీలూ, మీరు కూర్చున్న తివాసీ - అన్నీ నావే... మీరు లేస్తేనేగా, అవితీస్కాళ్ళడం..."

శ్రీ గణేశ... శ్రీ గణేశ... శ్రీ గణేశ...

ముచ్చెమటలు పోస్తున్నై...

మరిమూడో ఆయనో!!-

"అంత మతిమరుపైతే ఎలా బాబూ! దోవపాడుగునా మా ఎడ్లు బెదురుతున్నా మీరు పాడుకుంటూనే వచ్చారు! - మిమ్మల్ని దేనికి ఇబ్బంది పెట్టడం - కచ్చేరీ అయ్యాక మీరు మీ 'ఫీజు' వసూలు చేసుకుంటే, నాకూ మరో నాల్గకాసులు ఎక్కువ ఇస్తారేమో, వాపసుకూడా నా ఎడ్లబండిలోనే తీసుకుపోదామని, కూలీ అడగకుండానే కూచునిపోయానిక్కడ" అన్నాడతను!

చంచయ్య భాగవతార్ గారి కచ్చేరీని గురించి విమర్శకులేం రాశారో, ఉమామహేశ్వరంగారు ఎలక్షన్లలో గెలిచారో లేదో... వగైరా వగైరా..... వివరాల కోసం, అప్పటిన్యూస్ పేపర్లన్నీ గాలిస్తూనే ఉన్నానింకా... తెలిస్తే మీరే చెప్పాలి...

మరోమాట...

క్షమించాలి...

మహానుభావులైన మన సంగీత వాగ్గేయకారకులు, తరాలుగా, తోటివాళ్ళను మైమరపించి, కోటి కోట్ల ప్రజలలో సుహృద్భావాన్ని పంచే సునిసితమైన అమృతవర్షిణిప్పుడూ, రైలు కూతల సరిగమలతో, బాంబులను పేల్చే లయవిన్యాసాలతో గుండెలదరగొడుతోంది! సినిమాల కెళ్ళండి... కచ్చేరీల కెళ్ళండి... చోటు మార్చినా ఫ్లేటు మార్చక, 'సెక్స్', 'క్లైమ్'ల శంఖారావమూదుతోంది! సెసలైన రామరాజ్యమొచ్చేదాకా, ఈ అపస్వరాల అనుబంధ శృంఖల మనకు తప్పదేమో! నీడ నిజమనే భ్రమతో జాడ కోల్పోతున్నాం మనం!

స్వప్న జనిత రాగంలో

స్వనితమైన అపస్వరాలను

పునీతమైన అనాహతంతో

పునఃశృతి చేసుకుంటూ

చీకటి వెలుగుల మధురిమ

చిరస్మరణీయం చెయ్యాలిక.

